Biuletyn Europejski nr 6 (65)/2019*

Spis treści

Informacje 2

Nowe akty prawne Unii Europejskiej 6

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej 6

Cła 7

Konkurencja 8

Obywatelstwo Unii Europejskiej 9

Ochrona środowiska 9

Podatki 13

Rolnictwo i rybołówstwo 18

Transport 19

Zabezpieczenie społeczne 19

Zamówienia publiczne 20

Zasady ogólne 22

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka 22

Nowe pytania prejudycjalne sądów administracyjnych 27

* Biuletyn opracowywany przez Wydział VII Prawa Europejskiego w Biurze Orzecznictwa NSA stanowi informację o wybranych aktach prawnych Unii Europejskiej i orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz aktach prawnych Rady Europy i orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, mogących mieć znaczenie dla orzecznictwa sądów administracyjnych; jest dostępny w bazie CBOIS oraz na stronie http://www.nsa.gov.pl/biuletyn-europejski.php.

Informacje

▪ Na początku czerwca 2019 r. Europejska Inicjatywa Obywatelska „Koniec Epoki Klatkowej" przekroczyła 1 mln podpisów złożonych przez obywateli Unii Europejskiej – to największy polityczny projekt dotyczący zwierząt hodowlanych w historii Europy. Pomysłodawcami kampanii, do której dołączyło ponad 170 podmiotów zajmujących się dobrostanem zwierząt i ochroną środowiska z całej UE, są członkowie organizacji Compassion In World Farming (CIWF), działającej na rzecz humanitarnego traktowania zwierząt gospodarskich. Według badań przeprowadzonych przez Eurobarometr w 2016 r. aż 90 proc. obywateli UE chce poprawy ochrony zwierząt.

▪ W dniach 4–6 czerwca 2019 r. Komitet Ministrów Rady Europy odbył kwartalne spotkanie poświęcone wykonywaniu wyroków ETPC w państwach sygnatariuszach Konwencji (lista spraw *vide*: https://rm.coe.int/tableau-pour-communique-de-presse-eng/168094c68a – w tym sprawy polskie z grupy *Al Nashiri*). Skrócone sprawozdanie ze spotkania zob. https://www.coe.int/en/web/portal/-/implementing-echr-judgments-latest-decisions-from-the-council-of-europe-s-committee-of-ministe-5. Polska omówiła konkluzje spotkania na posiedzeniu międzyresortowego Zespołu ds. wykonywania orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w dniu 12 czerwca 2019 r.

▪ 5 czerwca 2019 r. przypadła 10. rocznica wejścia w życie Karty Praw Podstawowych. Z tej okazji Komisja opublikowała sprawozdanie i badanie Eurobarometru dotyczące świadomości obywateli na temat Karty. Ze sprawozdania wynika, że podmioty kształtujące politykę w coraz większym stopniu zdają sobie sprawę jak wielkie znaczenie ma zapewnienie zgodności inicjatyw z Kartą i w związku z tym UE przyjęła wiele inicjatyw mających na celu ochronę praw podstawowych obywateli, takich jak ogólne rozporządzenie o ochronie danych (RODO). Mimo to Karty nadal nie wykorzystuje się w pełni, a poziom świadomości na jej temat utrzymuje się na niskim poziomie, zwłaszcza na szczeblu krajowym. Agencja Praw Podstawowych UE wskazuje na brak polityk krajowych w zakresie zwiększania świadomości na temat Karty i jej wdrażania.

▪ 12 czerwca 2019 r. Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego skierowała do TSUE pięć pytań prejudycjalnych dotyczących dopuszczalności orzekania przez osoby powołane na stanowiska sędziów w nowych izbach SN. Jako przykład takiej osoby SN wymienia sędziego Izby Dyscyplinarnej (ID). Pytania powstały w związku ze sprawą wniesioną przez poznańską sędzię która domaga się w pozwie uznania, że sędzia z ID nie pozostaje w stosunku służbowym sędziego SN. Wobec sędzi toczy się sprawa dyscyplinarna dotycząca przekroczenia ustawowych terminów na sporządzenie uzasadnień wyroków.

▪ 12 czerwca 2019 r. Helsińska Fundacja Praw Człowieka skierowała do ETPC opinię *amicus curiae* w sprawie dotyczącej odwołania Laury Kövesi ze stanowiska naczelnego prokuratora w rumuńskim organie zajmującym się walką z korupcją. Skarżąca zarzuca, że jej odwołanie odbyło się z naruszeniem prawa do sądu (nie mogła skutecznie zaskarżyć decyzji w tej sprawie) oraz wolności słowa (według niej było ono motywowane jej krytycznymi wypowiedziami pod adresem rządzących polityków). Fundacja podkreśla, że zdecydowała się na złożenie opinii w tej sprawie, ponieważ może mieć ona znaczenie nie tylko dla Rumunii – może doprowadzić do wypracowania pewnych standardów w zakresie ochrony niezależności prokuratorów w wielu innych państwach (tekst opinii: http://www.hfhr.pl/wp-content/uploads/2019/06/1332_001_1106.pdf).

▪ 13 czerwca 2019 r. przyjęto rozporządzenie w sprawie Europejskiego Urzędu ds. Pracy z siedzibą w Bratysławie. Urząd rozpocznie działalność w październiku w Brukseli. Do słowackiej stolicy zostanie przeniesiony później, a z pełną mocą ma zacząć działać od 2024 r. Powołanie Europejskiego Urzędu ds. Pracy jest odpowiedzią na rosnącą mobilność obywateli UE. W ostatnim dziesięcioleciu liczba osób mieszkających lub pracujących w innym państwie członkowskim niż państwo pochodzenia wzrosła prawie dwukrotnie – do 17 mln w 2017 r.

▪ 13 czerwca 2019 r. Rada (UE) przyjęła dyrektywę o równowadze między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów. Nowe prawo ma: zwiększyć udział kobiet w rynku pracy, poszerzyć korzystanie przez mężczyzn z urlopów rodzinnych i elastycznej organizacji pracy, umożliwić pracownikom otrzymanie urlopu na opiekę nad krewnymi potrzebującymi wsparcia (tekst dyrektywy:

https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-20-2019-INIT/pl/pdf).

- 18 czerwca 2019 r. TSUE rozpoczął rozpatrywanie pytań prejudycjalnych dotyczących postępowań dyscyplinarnych wobec sędziów. Jedno z pytań, wysłane 3 września 2018 r. przez Sąd Okręgowy (SO) w Łodzi, dotyczy kwestii niezawisłości sędziowskiej w związku z wprowadzeniem w Polsce nowego systemu dyscyplinarnego wobec sędziów. Drugie pytanie w tej materii zadał – dzień później – sędzia warszawskiego SO, który zapytał TSUE, czy prawo unijne należy interpretować w ten sposób, że obowiązek państw członkowskich do ustanowienia środków zaskarżenia niezbędnych do zapewnienia skutecznej ochrony sądowej sprzeciwia się przepisom „likwidującym gwarancje niezależnego postępowania dyscyplinarnego wobec sędziów w Polsce". Zdaniem polskiego rządu nie ma na tym polu zagrożeń, a skargi te należy połączyć z pytaniem niemieckiego sędziego ws. niezawisłości sędziowskiej.

- 20 czerwca 2019 r. rzecznik generalny TSUE E. Tanczew wydał opinię w sprawie C-192/18, Komisja przeciwko Polsce (*Indépendance des juridictions de droit commun*), uznając zaskarżone przez Komisję Europejską przepisy ustawy o sądach powszechnych za niezgodne z prawem Unii Europejskiej. Rzecznik ocenił, że zaskarżone przepisy naruszają zakaz dyskryminacji ze względu na płeć oraz zasadę nieusuwalności sędziów, która jest jedną z podstawowych gwarancji niezawisłości sędziowskiej w rozumieniu prawa UE oraz podkreślił, że rozstrzygnięcie przez unijny trybunał spraw ze skarg Komisji odnośnie zmian w polskim sądownictwie jest ważne ze względu na interes obywateli UE, jej państw członkowskich oraz unijnych instytucji. Rzecznik Tanczew powiedział to wprost już w kwietniu, w opinii dotyczącej przepisów ustawy o Sądzie Najwyższym (sprawa C-619/18). Trybunał Sprawiedliwości wyda ostateczny, wiążący wyrok w sprawie ustawy o sądach powszechnych za kilka tygodni.

- 21 czerwca 2019 r. na tzw. szczycie unijnym (Rada Europejska) przyjęto plan wytyczający kierunki działania dla Unii na lata 2019–2024. Podzielony jest on na kilka części dotyczących: ochrony obywateli i swobód; rozwijania silnej bazy gospodarczej; budowy neutralnej klimatycznie, ekologicznej, sprawiedliwej i socjalnej Europy oraz promowania europejskich interesów i wartości na scenie światowej. Praworządność to jeden z priorytetów, jakie znalazły się w planie na najbliższe pięć lat.

- 24 czerwca 2019 r. TSUE wydał wyrok w sprawie C-619/18, Komisja przeciwko Polsce (*Indépendance de la Cour suprême*), w którym stwierdził, że przepisy ustawodawstwa polskiego dotyczące obniżenia wieku przejścia w stan spoczynku sędziów Sądu Najwyższego są sprzeczne z prawem unijnym. Wcześniej, 11 kwietnia 2019 r., rzecznik generalny E. Tanchev w swej opinii stwierdził, że Trybunał powinien tak orzec, gdyż uregulowania te naruszają zasadę nieusuwalności sędziów, której przestrzeganie jest konieczne dla spełnienia wymogów skutecznej ochrony sądowej, tak jak mówią o tym unijne traktaty a sporne przepisy naruszają wymogi niezawisłości sędziowskiej, ponieważ mogą narazić Sąd Najwyższy i jego sędziów na ingerencję i naciski zewnętrzne ze strony Prezydenta RP w kontekście możliwości podwójnego przedłużenia ich czynnej służby, co podważa obiektywną niezależność tego sądu oraz wpływa na niezależność osądu sędziów i na ich rozstrzygnięcia (*vide*: https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2019-04/cp190048pl.pdf). Zgodnie z ustawą z dnia 12 lipca 2017 r., ustanawiającą nowe zasady dotyczące przechodzenia w stan spoczynku przez polskich sędziów, wiek przejścia w stan spoczynku dla sędziów sądów powszechnych, sędziów Sądu Najwyższego i prokuratorów został obniżony do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, chociaż wcześniej wynosił on 67 lat dla obu płci. Wprawdzie polskie władze zmieniły te przepisy pod naciskiem Unii Europejskiej, a sędziowie już usunięci na podstawie tych przepisów wrócili do orzekania, ale mimo to Trybunał postanowił rozpoznać sprawę. Tym samym dla TSUE bez znaczenia było, że te przepisy zostały już wycofane z polskiego porządku prawnego (tekst wyroku: http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf;jsessionid=EB38400B5132B7339E394C7D7E83A86F?text=&docid=215341&pageIndex=0&doclang=PL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=7770773).

- 27 czerwca 2019 r. rzecznik generalny E. Tanchev przedłożył opinię w sprawach połączonych C-585/18, C-624/18 i C-625/18, Krajowa Rada Sądownictwa i in. Opinia rzecznika jest odpowiedzią na pytania Sądu Najwyższego, który wyrażał wątpliwości co do niezależności Krajowej Rady Sądownictwa i wyłonionej przez nią Izby Dyscyplinarnej, której członków wyłania KRS. W dniu 19 września 2018 r. trzy pytania zadano w ramach sporów toczących się między dwoma sędziami SN a SN „w przedmiocie żądania ustalenia, że ich stosunek służbowy jako sędziów tego sądu nie przekształcił się w stosunek służbowy sędziów w stanie spoczynku”

(tekst komunikatu o opinii: https://poczta.nsa.gov.pl/service/home/~/?auth=co&loc=pl&id=15761&part=2).

- 28 czerwca 2019 r. Komisarz Praw Człowieka Rady Europy Dunja Mijatović opublikowała w Strasburgu raport dotyczący praworządności i prawach kobiet. Polski rząd przedstawił uwagi do raportu, których tekst liczy 41 stron. Raport Komisarz Praw Człowieka Rady Europy nie jest wiążący i ma wymiar wizerunkowy (tekst raportu: https://rm.coe.int/raport-po-wizy cie-w-polsce-w-dniach-11-15-marca-2019-r-komisarz-praw-c/1680953727).

Nowe akty prawne UE

[*)Podane informacje stanowią wybór nowych aktów prawnych UE we wskazanym miesiącu]

- Dyrektywa Rady (UE) nr 2019/997 z dnia 18 czerwca 2019 r. ustanawiająca unijny tymczasowy dokument podróży oraz uchylająca decyzję 96/409/WPZiB (Dz.Urz. z 2019 r., L 163, s. 1);

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1021 z dnia 20 czerwca 2019 r. dotyczące trwałych zanieczyszczeń organicznych (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.Urz. z 2019 r., L nr 169, s. 45);

- Decyzja Rady (UE) 2019/1093 z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie wkładów, które mają zostać wpłacone przez państwa członkowskie na rzecz Europejskiego Funduszu Rozwoju, w tym drugiej raty za 2019 r. i zmienionego pułapu rocznej kwoty na 2020 r. (Dz.Urz. z 2019 r., L nr 173, s. 49).

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej*

[*)W przypadku wyroków TSUE publikowane fragmenty stanowią wybrane cytaty lub tezy]

Cła

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie C-1/18, „Oribalt Rīga" SIA przeciwko Valsts ieņēmumu dienests

Odesłanie prejudycjalne – Unia celna – Rozporządzenie (EWG) nr 2913/92 – Artykuł 30 ust. 2 lit. b) i c) – Rozporządzenie (EWG) nr 2454/93 – Artykuł art. 152 ust. 1 lit. a) i b) – Ustalanie wartości celnej towarów – Pojęcie „produktów podobnych" – Produkty lecznicze – Uwzględnienie wszystkich elementów mogących mieć wpływ na wartość ekonomiczną danego produktu leczniczego – Termin 90 dni, w którym przywożone towary powinny zostać sprzedane w Unii Europejskiej – Termin zawity – Nieuwzględnienie rabatów handlowych

*) Artykuł 30 ust. 2 lit. b) rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny, zmienionego rozporządzeniem (WE) nr 82/97 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 grudnia 1996 r., należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy wartość celna produktów leczniczych, takich jak produkty lecznicze rozpatrywane w postępowaniu głównym, jest obliczana przy zastosowaniu metody odliczeniowej przewidzianej w tym przepisie, właściwe krajowe organy celne powinny przy ustalaniu „towarów podobnych" wziąć pod uwagę każdy istotny element, taki jak odpowiedni skład tych towarów, ich substytucyjny charakter w kontekście ich skutków oraz ich zamienność handlową, dokonując w ten sposób oceny okoliczności faktycznych z uwzględnieniem każdej okoliczności, która może mieć wpływ na rzeczywistą wartość gospodarczą tych towarów, włączając w to pozycję na rynku przywożonego towaru i jego producenta.

*) Artykuł 152 ust. 1 lit. b) rozporządzenia Komisji (EWG) nr 2454/93 z dnia 2 lipca 1993 r. ustanawiającego przepisy w celu wykonania rozporządzenia nr 2913/92 należy interpretować w ten sposób, że w celu ustalenia jednostkowej ceny przywożonych towarów zgodnie z metodą przewidzianą w art. 30 ust. 2 lit. c) rozporządzenia nr 2913/92, zmienionego rozporządzeniem nr 82/97, przewidziany

w art. 152 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 2454/93 termin 90 dni, w którym przywożone towary powinny być sprzedane w Unii Europejskiej, jest terminem zawitym.

*) Artykuł 30 ust. 2 lit. c) rozporządzenia nr 2913/92, zmienionego rozporządzeniem nr 82/97, należy interpretować w ten sposób, że przy ustalaniu wartości celnej przywożonych towarów na podstawie tego przepisu nie można uwzględnić obniżek cen sprzedaży tych towarów.

Konkurencja

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 13 czerwca 2019 r. w sprawie C-505/18, Copebi SCA przeciwko Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer (FranceAgriMer)

Odesłanie prejudycjalne – Pomoc państwa – Decyzja 2009/402/WE – Plany interwencyjne w sektorze owoców i warzyw wprowadzone przez Republikę Francuską – Stwierdzenie niezgodności pomocy – Nakaz odzyskania – Zakres zastosowania decyzji – Rolnicze komitety ekonomiczne

*) Decyzję Komisji 2009/402/WE z dnia 28 stycznia 2009 r. w sprawie „planów interwencyjnych" w sektorze owoców i warzyw wprowadzonych przez Francję należy interpretować w ten sposób, że obejmuje ona pomoc wypłaconą przez Office national interprofessionnel des fruits, des légumes et de l'horticulture (Oniflhor) na rzecz comité économique bigarreau industrie (CEBI) i przekazaną producentom czereśni przemysłowych Bigarreaux przez grupy producentów będące członkami tego komitetu, nawet jeżeli z jednej strony komitet ten nie figuruje wśród ośmiu rolnych komitetów ekonomicznych wymienionych w tej decyzji, a z drugiej strony pomoc ta, w przeciwieństwie do mechanizmu finansowania opisanego we wspomnianej decyzji, była finansowana wyłącznie z subwencji wypłacanych przez Oniflhor, a nie również z dobrowolnych wkładów producentów.

Obywatelstwo Unii Europejskiej

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 13 czerwca 2019 r. w sprawie C-22/18, TopFit eV, Daniele Biffi przeciwko Deutscher Leichtathletikverband eV

Odesłanie prejudycjalne – Obywatelstwo Unii – Artykuły 18, 21 i 165 TFUE – Regulamin federacji sportowej – Uczestnictwo w krajowych mistrzostwach państwa członkowskiego lekkoatlety amatora mającego obywatelstwo innego państwa członkowskiego – Odmienne traktowanie ze względu na przynależność państwową – Ograniczenie swobodnego przepływu osób

*) Artykuły 18, 21 i 165 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie uregulowaniu krajowej federacji sportowej takiemu jak uregulowanie rozpatrywane w postępowaniu głównym, zgodnie z którym obywatel innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej – zamieszkujący od wielu lat na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę ta federacja i w którym uczestniczy w biegach amatorskich w kategorii seniorów – nie może uczestniczyć w mistrzostwach krajowych w danej dyscyplinie na takich samych zasadach jak obywatele tego państwa lub też może w nich uczestniczyć jedynie „poza klasyfikacją” lub „bez klasyfikacji”, nie mając dostępu do finału i nie mogąc zdobyć tytułu mistrza krajowego, chyba że uregulowanie to jest uzasadnione obiektywnymi względami proporcjonalnymi do zamierzonego słusznego celu, co powinien ustalić sąd odsyłający.

Ochrona środowiska

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie C-321/18, Terre wallonne ASBL przeciwko Région wallonne

Odesłanie prejudycjalne – Środowisko naturalne – Dyrektywa 2001/42/WE – Ocena wpływu niektórych planów i programów na środowisko – Zarządzenie – Ustalenie celów

w zakresie ochrony sieci Natura 2000 zgodnie z dyrektywą 92/43/EWG – Pojęcie „planów i programów” – Obowiązek przeprowadzenia oceny wpływu na środowisko

*) Artykuł 3 ust. 2 i 4 dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko należy interpretować w ten sposób, że zarządzenie takie jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, w którym organ państwa członkowskiego ustala na szczeblu regionalnym dla swojej sieci Natura 2000 cele ochrony mające charakter orientacyjny, podczas gdy cele ochrony na szczeblu obszarów mają charakter normatywny, nie zalicza się do „planów i programów” w rozumieniu tej dyrektywy, w przypadku których ocena wpływu na środowisko jest obowiązkowa.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie C-43/18, Compagnie d’entreprises CFE SA przeciwko Région de Bruxelles-Capitale

Odesłanie prejudycjalne – Środowisko naturalne – Dyrektywa 2001/42/WE – Ocena wpływu niektórych planów i programów na środowisko – Zarządzenie – Wyznaczenie specjalnego obszaru ochrony zgodnie z dyrektywą 92/43/EWG – Ustalenie celów w zakresie ochrony oraz pewnych środków zapobiegawczych – Pojęcie „planów i programów” – Obowiązek przeprowadzenia oceny wpływu na środowisko

*) Artykuł 3 ust. 2 i 4 dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko należy interpretować w ten sposób, iż z zastrzeżeniem ustaleń, których powinien dokonać sąd odsyłający, zarządzenie takie jak to rozpatrywane w postępowaniu głównym, w którym państwo członkowskie wyznacza specjalny obszar ochrony (SOO) i określa cele ochrony oraz pewne środki zapobiegawcze, nie zalicza się do „planów i programów”, w przypadku których ocena wpływu na środowisko jest obowiązkowa.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie C-682/17, ExxonMobil Production Deutschland GmbH przeciwko Bundesrepublik Deutschland

Odesłanie prejudycjalne – Środowisko naturalne – Dyrektywa 2003/87 WE – System handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych – Instalacja służąca do przetwarzania gazu ziemnego – Odzyskiwanie siarki – „proces Clausa" – Wytwarzanie energii elektrycznej w urządzeniu pomocniczym – Wytwarzanie energii cieplnej – Emisja dwutlenku węgla (CO2) związanego – Artykuł 2 ust. 1 – Zakres stosowania – Załącznik I – Działanie polegające na „spalaniu paliw" – Artykuł 3 lit. b) – Pojęcie „wytwórcy energii elektrycznej". – Artykuł 10a ust. 3 i 4 – System przejściowy zharmonizowanego przydziału bezpłatnych uprawnień do emisji – Decyzja 2011/278/UE – Zakres stosowania – Artykuł 3 lit. c) – Pojęcie „podinstalacji objętej wskaźnikiem emisyjności opartym na cieple"

*) Artykuł 3 lit. u) dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniającej dyrektywę Rady 96/61/WE zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. należy interpretować w ten sposób, że instalacja, taka jak ta będąca przedmiotem postępowania głównego, która w ramach swojej działalność polegającej na „spalaniu paliw w instalacjach o całkowitej nominalnej mocy cieplnej przekraczającej 20 [megawatów (MW)]" w rozumieniu załącznika I do tej dyrektywy wytwarza energię elektryczną wykorzystywaną zasadniczo na swoje własne potrzeby, powinna być uważana za „wytwórcę energii elektrycznej" w rozumieniu tego przepisu, ponieważ instalacja ta, po pierwsze, prowadzi jednocześnie działalność w zakresie wytwarzania produktu, który nie jest objęty zakresem tego załącznika, a po drugie, a po drugie, wprowadza w sposób ciągły, za wynagrodzeniem, minimalną część energii elektrycznej wytworzonej w publicznej sieci elektroenergetycznej, do której rzeczona instalacja powinna być w sposób ciągły przyłączona ze względów technicznych.

*) Artykuł 3 lit. c) decyzji Komisji 2011/278/UE z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie ustanowienia przejściowych zasad dotyczących zharmonizowanego przydziału bezpłatnych uprawnień do emisji w całej Unii na mocy art. 10a

dyrektywy 2003/87 należy interpretować w ten sposób, że instalacja, taka jak ta rozpatrywana w postępowaniu głównym, w zakresie, w jakim powinna być uznana za „wytwórcę energii elektrycznej" w rozumieniu art. 3 lit. u) dyrektywy 2003/87, nie ma prawa do uzyskania bezpłatnych uprawnień do emisji w związku z jej działalnością polegającą na „spalaniu paliw w instalacjach o całkowitej nominalnej mocy cieplnej przekraczającej 20 MW", o którym mowa w załączniku I do tej dyrektywy, gdy ciepło to jest stosowane do celów innych niż produkcja energii elektrycznej, jeżeli taka instalacja nie spełnia przesłanek przewidzianych w art. 10a ust. 4–8 tej dyrektywy.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie C-723/17, Craeynest i inni przeciwko Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Brussels Instituut voor Milieubeheer

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 2008/50/WE – Artykuły 6, 7, 13 i 23 – Załącznik III – Ocena jakości powietrza – Kryteria pozwalające na stwierdzenie przekroczenia dopuszczalnych wartości dwutlenku azotu – Pomiary dokonywane w stałych punktach pomiarowych – Wybór odpowiednich miejsc – Interpretacja wartości uzyskanych z pomiarów w punktach pomiarowych – Zobowiązania państw członkowskich – Kontrola sądowa – Stopień kontroli – Uprawnienie do skierowania nakazu

*) Artykuł 4 ust. 3 TUE i art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 288 akapit trzeci TFUE oraz art. 6 i 7 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszego powietrza dla Europy należy interpretować w ten sposób, że do sądu krajowego rozpatrującego wniosek jednostek, na które ma bezpośrednio wpływ przekroczenie wartości dopuszczalnych określonych w art. 13 ust. 1 tej dyrektywy, należy sprawdzenie, czy punkty pomiarowe znajdujące się w danej strefie zostały rozmieszczone zgodnie z kryteriami określonymi w pkt 1 lit. a) sekcji B załącznika III do wspomnianej dyrektywy; jeśli tak nie jest, to sąd ten może stosować wobec właściwych organów krajowych wszelkie niezbędne środki, takie jak nakaz, o ile jest on przewidziany w prawie krajowym, w celu zapewnienia, aby punkty pomiarowe zostały umieszczone z poszanowaniem tych kryteriów.

*) Artykuł 13 ust. 1 i art. 23 ust. 1 dyrektywy 2008/50 należy interpretować w ten sposób, że do celów stwierdzenia przekroczenia określonej w załączniku XI do tej dyrektywy wartości dopuszczalnej dla średniej obliczanej w okresie roku kalendarzowego wystarczy, by poziom zanieczyszczeń wyższy od tej wartości został stwierdzony w jednym punkcie pomiarowym.

Podatki

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie C-185/18, Oro Efectivo SL przeciwko Diputación Foral de Bizkaia

Odesłanie prejudycjalne – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 401 – Zasada neutralności podatkowej – Zakup przez przedsiębiorstwo od osób fizycznych przedmiotów z wysoką zawartością złota lub innych metali szlachetnych w celu odsprzedaży – Podatek od przeniesienia własności

*) Dyrektywę Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej oraz zasadę neutralności podatkowej należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie obowiązywaniu uregulowania krajowego, takiego jak będące przedmiotem postępowania głównego, które obejmuje podatkiem pośrednim obciążającym przeniesienie własności, innym niż podatek od wartości dodanej, nabycie przez przedsiębiorstwo od osób fizycznych przedmiotów z wysoką zawartością złota lub innych metali szlachetnych, w sytuacji gdy są one wykorzystywane w ramach działalności gospodarczej tego przedsiębiorstwa, które w celu ich późniejszego przetworzenia i ponownego wprowadzenia do obrotu handlowego, odsprzedaje je przedsiębiorstwom wytwarzającym sztabki lub inne przedmioty z metali szlachetnych.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 13 czerwca 2019 r. w sprawie C-420/18, IO przeciwko Inspecteur van de rijksbelastingdienst

Odesłanie prejudycjalne – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuły 9 i 10 – Podatnik – Działalność gospodarcza prowadzona „samodzielnie” – Pojęcie – Działalność członka rady nadzorczej fundacji

*) Artykuły 9 i 10 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że nie prowadzi działalności gospodarczej członek rady nadzorczej fundacji, taki jak osoba zainteresowana w postępowaniu głównym, który pomimo iż nie pozostaje w stosunku jakiegokolwiek podporządkowania hierarchicznego względem zarządu tej fundacji, ani względem rady nadzorczej wspomnianej fundacji w zakresie wykonywania działalności członka tej rady, to jednak nie działa ani we własnym imieniu, ani na własny rachunek, ani też na swoją własną odpowiedzialność, lecz działa na rachunek i na odpowiedzialność tej rady nadzorczej, a przy tym nie ponosi również ryzyka gospodarczego wynikającego z jego działalności, ponieważ pobiera on stałe wynagrodzenie, które nie jest uzależnione od jego uczestnictwa w posiedzeniach ani od rzeczywiście przepracowanych przez niego godzin.

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie C-591/17, Republika Austrii przeciwko Republice Federalnej Niemiec

Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego – Artykuły 18, 34, 56 i 92 TFUE – Uregulowanie państwa członkowskiego przewidujące opłatę za użytkowanie infrastruktury dla pojazdów samochodowych osobowych – Sytuacja, w której właściciele pojazdów zarejestrowanych w tym państwie członkowskim korzystają ze zwolnienia z podatku od pojazdów samochodowych w wysokości odpowiadającej tej opłacie

*) Wprowadzając opłatę za użytkowanie infrastruktury dla pojazdów samochodowych osobowych i przewidując jednocześnie zwolnienie z podatku od pojazdów samochodowych w wysokości co najmniej równej pobranej opłacie na korzyść właścicieli pojazdów zarejestrowanych w Niemczech, Republika Federalna Niemiec uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążą na mocy art. 18, 34, 56 i 92 TFUE.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie C-607/17, Skatteverket przeciwko Memira Holding AB

Odesłanie prejudycjalne – Podatek dochodowy od osób prawnych – Grupa spółek – Swoboda przedsiębiorczości – Odliczenie strat poniesionych przez spółkę zależną niebędącą rezydentem – Pojęcie „strat ostatecznych”– Połączenie poprzez przejęcie spółki zależnej przez spółkę dominującą – Przepisy państwa siedziby spółki zależnej przyznające odliczenie strat w ramach połączenia jedynie podmiotowi, które je poniósł

*) Dla uznania, że straty spółki zależnej niebędącej rezydentem mają charakter ostateczny w rozumieniu pkt 55 wyroku z dnia 13 grudnia 2005 r., Marks &Spencer (C-446/03, EU:C:2005:763), okoliczność, że państwo członkowskie, którego rezydentem jest spółka zależna, nie pozwala na przeniesienie strat spółki na innego podatnika w przypadku połączenia, podczas gdy takie przeniesienie jest przewidziane przez państwo członkowskie, którego rezydentem jest spółka dominująca, w przypadku połączenia spółek będących rezydentami, nie ma decydującego znaczenia, chyba że spółka dominująca wykaże, iż nie ma ona możliwości uwzględnienia tych strat poprzez doprowadzenie do tego, w szczególności w drodze zbycia, by zostały one uwzględnione podatkowo przez osobę trzecią w przyszłych latach podatkowych.

*) W sytuacji gdyby okoliczność wskazana w pytaniu pierwszym miała znaczenie, nieistotny byłby fakt, iż w państwie siedziby spółki zależnej nie istnieje żaden inny podmiot, który mógłby odliczyć te straty w przypadku połączenia, gdyby zezwolono na takie odliczenie.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie C-608/17, Skatteverket przeciwko Holmen AB

Odesłanie prejudycjalne – Podatek dochodowy od osób prawnych – Grupa spółek – Swoboda przedsiębiorczości – Odliczenie strat poniesionych przez spółkę zależną niebędącą rezydentem – Pojęcie „ostatecznych strat” – Zastosowanie do spółki pośrednio zależnej – Prawo państwa siedziby

spółki dominującej wymagające bezpośredniego posiadania spółki zależnej – Prawo państwa siedziby spółki zależnej ograniczające odliczanie i zakazujące odliczania w roku likwidacji

*) Pojęcie ostatecznych strat spółki zależnej niebędącej rezydentem w rozumieniu pkt 55 wyroku z dnia 13 grudnia 2005 r., Marks & Spencer (C-446/03, EU:C:2005:763), nie ma zastosowania do spółki pośrednio zależnej, chyba że wszystkie spółki znajdujące się w strukturze grupy pomiędzy spółką dominującą występującą o grupową ulgę podatkową oraz spółką pośrednio zależną ponoszącą straty, które mogą zostać uznane za ostateczne, są rezydentami tego samego państwa członkowskiego.

*) Dla celów oceny ostatecznego charakteru strat spółki zależnej niebędącej rezydentem w rozumieniu pkt 55 wyroku z dnia 13 grudnia 2005 r., Marks & Spencer (C-446/03, EU:C:2005:763), okoliczność, że państwo członkowskie, na którego terytorium ma siedzibę spółka zależna, nie pozwala na przeniesienie strat spółki na innego podatnika w roku likwidacji, nie jest rozstrzygająca, chyba że spółka dominująca wykaże, iż nie ma ona możliwości takiego uwzględnienia tych strat, które doprowadziłoby do tego, w szczególności w drodze zbycia, że zostaną one uwzględnione przez osobę trzecią w przyszłych latach podatkowych.

*) W przypadku, gdy okoliczność, o której mowa w pkt 2 niniejszej sentencji, miałaby znaczenie, bez znaczenia jest środek, przez który uregulowanie państwa siedziby spółki zależnej wykazującej straty, które mogą zostać zakwalifikowane jako ostateczne, skutkuje tym, że część strat nie mogła zostać odliczona od bieżących zysków deficytowej spółki zależnej lub od zysków innego podmiotu należącego do tej samej grupy.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie C-291/18, Grup Servicii Petroliere SA przeciwko Agenţia Naţională de Administrare Fiscală – Direcţia Generală de Soluţionare a Contestaţiilor

Odesłanie prejudycjalne – Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 148 lit. a) i c) – Zwolnienia związane z transportem międzynarodowym – Dostawa

samopodnośnych morskich platform wiertniczych – Pojęcie „jednostek pływających przeznaczonych do żeglugi na pełnym morzu” – Zakres

*) Artykuł 148 lit. a) i c) dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że zawarte w nim wyrażenie „jednostki pływające przeznaczone do żeglugi na pełnym morzu” nie ma zastosowania do dostawy konstrukcji pływających takich jak samopodnośne morskie platformy wiertnicze w rodzaju takich jak będące przedmiotem postępowania głównego, które są wykorzystywane głównie do stacjonarnej eksploatacji podmorskich złóż węglowodorów.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 27 czerwca 2019 r. w sprawie C-597/17, Belgisch Syndicaat van Chiropraxie i in. przeciwko Ministerraad
Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 132 ust. 1 lit. c) – Zwolnienia – Zawody medyczne i paramedyczne – Chiropraktyka i osteopatia – Artykuł 98 – Punkty 3 i 4 załącznika III – Produkty lecznicze i wyroby medyczne – Obniżona stawka – Świadczenie usług w ramach zabiegów lub leczenia o charakterze terapeutycznym – Stawka podstawowa – Świadczenie usług w ramach zabiegów lub leczenia o charakterze estetycznym – Zasada neutralności podatkowej – Utrzymanie skutków uregulowania krajowego sprzecznego z prawem Unii

*) Artykuł 132 ust. 1 lit. c) dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że nie zastrzega on stosowania przewidzianego w nim zwolnienia do świadczeń wykonywanych przez osoby wykonujące zawód medyczny lub paramedyczny regulowany przez prawo danego państwa członkowskiego.

*) Artykuł 98 dyrektywy 2006/112 w związku z pkt 3 i 4 załącznika III do tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się on uregulowaniu krajowemu, które traktuje w sposób odmienny z jednej strony produkty lecznicze i wyroby medyczne dostarczane w ramach zabiegów lub leczenia o charakterze terapeutycznym, a z drugiej strony produkty lecznicze

i wyroby medyczne dostarczane w ramach zabiegów lub leczenia o charakterze wyłącznie estetycznym, wyłączając te ostatnie z korzystania z obniżonej stawki podatku od wartości dodanej (VAT), która ma zastosowanie do pierwszych.

*) W okolicznościach takich jak omawiane w postępowaniu głównym sąd krajowy nie może skorzystać z przepisu krajowego upoważniającego go do tymczasowego utrzymania niektórych skutków przepisów krajowych uznanych za sprzeczne z dyrektywą 2006/112 do czasu dostosowania ich do tej dyrektywy z jednej strony w celu ograniczenia zagrożeń dla pewności prawa wynikających z retroaktywnego skutku tego stwierdzenia, a z drugiej strony w celu uniknięcia zastosowania systemu krajowego poprzedzającego owe sprzeczne ze wspomnianą dyrektywą przepisy.

Rolnictwo i rybołówstwo

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 27 czerwca 2019 r. w sprawie C-348/18, Azienda Agricola Barausse Antonio e Gabriele – Società semplice przeciwko Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (AGEA)

Odesłanie prejudycjalne – Dodatkowa opłata wyrównawcza w sektorze mleka i przetworów mlecznych – Rozporządzenie (EWG) nr 3950/92 – Artykuł 2 ust. 1 akapit drugi – Ustalenie wkładu producentów w zapłatę należnej dodatkowej opłaty wyrównawczej – Ponowne przydzielenie niewykorzystanych ilości referencyjnych – Środek krajowy ponownie przydzielający niewykorzystane ilości na podstawie obiektywnych kryteriów pierwszeństwa

*) Artykuł 2 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia Rady (EWG) nr 3950/92 z dnia 28 grudnia 1992 r. ustanawiającego dodatkową opłatę wyrównawczą w sektorze mleka i przetworów mlecznych, zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 1256/1999 z dnia 17 maja 1999 r., powinien być interpretowany w ten sposób, że w przypadku gdy państwo członkowskie postanowi dokonać ponownego przydziału niewykorzystanych ilości referencyjnych, tego ponownego przydziału należy dokonać, między producentami, którzy przekroczyli swoje ilości referencyjne, proporcjonalnie do ilości referencyjnej każdego producenta.

Transport

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie C-159/18, André Moens przeciwko Ryanair Ltd

Odesłanie prejudycjalne – Transport lotniczy – Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 – Artykuł 5 ust. 3 – Odszkodowanie dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów – Zakres – Zwolnienie z obowiązku odszkodowania – Pojęcie „nadzwyczajnych okoliczności” – Obecność paliwa na pasie startowym na lotnisku

*) Artykuł 5 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 295/91, w związku z jego motywami 14 i 15 należy interpretować w ten sposób, że obecność paliwa na jednym z pasów startowych lotniska, która doprowadziła do jego zamknięcia, a w konsekwencji do dużego opóźnienia lotu z lub do tego lotniska, jest objęta pojęciem „nadzwyczajnych okoliczności” w rozumieniu tego przepisu, jeżeli paliwo to nie pochodzi ze statku powietrznego przewoźnika obsługującego ten lot.

*) Artykuł ust. 3 rozporządzenia nr 261/2004 w związku z jego motywami 14 i 15 należy interpretować w ten sposób, że obecność paliwa na pasie startowym na lotnisku powodująca jego zamknięcie, w odniesieniu do której został wykazany jej charakter „nadzwyczajnej okoliczności”, należy uznać za okoliczność, której nie można było uniknąć pomimo podjęcia wszystkich rozsądnych środków w rozumieniu tego przepisu.

Zabezpieczenie społeczne

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 6 czerwca 2019 r. w sprawie C-33/18, V przeciwko Institut national d’assurances sociales pour travailleurs indépendants (Inasti), Securex Integrity ASBL

Odesłanie prejudycjalne – Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego – Pracownicy migrujący – Rozporządzenie (WE) nr 883/2004 – Przepisy przejściowe – Artykuł 87 ust. 8 – Rozporządzenie (EWG) nr 1408/71 – Artykuł 14c lit. b) – Osoba będąca pracownikiem najemnym i prowadząca działalność na własny rachunek w różnych państwach członkowskich – Odstępstwa od zasady stosowania ustawodawstwa tylko jednego państwa członkowskiego – Podwójna przynależność – Złożenie wniosku o podleganie ustawodawstwu mającemu zastosowanie na mocy rozporządzenia nr 883/2004

*) Artykuł 87 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, zmienionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 988/2009 z dnia 16 września 2009 r., należy interpretować w ten sposób, że osoba, która w dacie zastosowania rozporządzenia nr 883/2004 wykonywała pracę najemną w państwie członkowskim i działalność na własny rachunek w innym państwie członkowskim, podlegając zatem jednocześnie ustawodawstwom mającym zastosowanie w dziedzinie zabezpieczenia społecznego tych dwóch państw członkowskich, nie miała obowiązku – aby podlegać ustawodawstwu mającemu zastosowanie na podstawie rozporządzenia nr 883/2004, zmienionego rozporządzeniem nr 988/2009 – złożenia wyraźnego wniosku.

Zamówienia publiczne

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 4 czerwca 2019 r. w sprawie C-425/18, Consorzio Nazionale Servizi Società Cooperativa (CNS) przeciwko Gruppo Torinese Trasporti GTT SpA

Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 99 regulaminu postępowania przed Trybunałem – Procedury udzielania zamówień w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych – Dyrektywa 2004/18/WE – Artykuł 45 ust. 2 akapit pierwszy lit. d) – Podstawy wykluczenia – Poważne wykroczenie zawodowe – Naruszenie reguł z dziedziny konkurencji

*) Artykuł 45 ust. 2 akapit pierwszy lit. d) dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on uregulowaniu krajowemu, takiemu jak sporne w postępowaniu głównym, które jest interpretowane jako wyłączające z zakresu pojęcia „poważnego wykroczenia zawodowego" zachowania stanowiące naruszenie zasad konkurencji, stwierdzone i ukarane przez krajowy organ konkurencji decyzją utrzymaną w mocy przez sąd, co uniemożliwia instytucjom zamawiającym ocenę w sposób autonomiczny takiego naruszenia w celu ewentualnego wykluczenia takiego podmiotu gospodarczego z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie C-41/18, Meca Srl przeciwko Comune di Napol

Odesłanie prejudycjalne – Zamówienia publiczne – Dyrektywa 2014/24/UE – Artykuł 57 ust. 4 lit. c) i g) – Udzielanie zamówień publicznych na usługi – Fakultatywne podstawy wykluczenia z udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia – Poważne wykroczenie zawodowe podważające całą transakcję gospodarczą – Wypowiedzenie wcześniejszej umowy z powody jej nienależytego wykonania – Sądowy środek zaskarżenia, który uniemożliwia dokonanie przez instytucję zamawiającą oceny niewywiązania się z umowy do czasu zakończenia postępowania sądowego

*) Artykuł 57 ust. 4 lit. c) i g) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE, należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, na mocy którego wniesienie sądowego środka zaskarżenia na decyzję o wypowiedzeniu umowy w sprawie zamówienia publicznego podjętą przez instytucję zamawiającą z powodu znaczących nieprawidłowości, do których doszło w czasie wykonywania tej umowy, uniemożliwia dokonanie przez instytucję zamawiającą, która organizuje nowy przetarg, jakiejkolwiek oceny, na etapie selekcji oferentów, w zakresie rzetelności wykonawcy, którego dotyczyło to wypowiedzenie.

Zasady ogólne

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 24 czerwca 2019 r. w sprawie C-619/18, Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej

Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego – Artykuł 19 ust. 1 akapit drugi TUE – Praworządność – Skuteczna ochrona sądowa w dziedzinach objętych prawem Unii – Zasady nieusuwalności i niezawisłości sędziów – Obniżenie wieku przejścia w stan spoczynku sędziów Sądu Najwyższego – Zastosowanie do urzędujących sędziów – Możliwość dalszego zajmowania stanowiska sędziowskiego po ukończeniu tego wieku uzależniona od uzyskania zgody stanowiącej dyskrecjonalną decyzję Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

*) Z jednej strony poprzez zastosowanie przepisów wprowadzających obniżenie wieku przejścia w stan spoczynku sędziów Sądu Najwyższego (Polska) do urzędujących sędziów powołanych do tego sądu przed dniem 3 kwietnia 2018 r. oraz z drugiej strony poprzez przyznanie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej dyskrecjonalnego prawa do przedłużenia czynnej służby sędziów owego sądu po ukończeniu przez nich nowo określonego wieku przejścia w stan spoczynku Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążą na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE.

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

[*) Podstawę opracowania not dotyczących orzeczeń ETPC stanowią noty informacyjne MSZ oraz informacje zawarte w bazie HUDOC]

Wyrok (Izba) z dnia 7 maja 2019 r. w sprawie *Mehmet Reşit Arslan i Orhan Bingöl przeciwko Turcji* (skarga nr 47121/06)

Naruszenie art. 2 Protokołu nr 1 do Konwencji – prawo do nauki – korzystanie przez więźniów z komputera z dostępem do Internetu

Skarżący są obywatelami Turcji, skazanymi w 1992 i 1995 r. na karę dożywotniego pozbawienia wolności za udział w nielegalnej organizacji zbrojnej.

Pan Arslan w marcu 2006 r. złożył do władz więzienia w Izmirze wniosek o zgodę na korzystanie z komputera z dostępem do Internetu. Wniosek ten nie został jednakże uwzględniony ze względu na to, że skarżący utrzymywał w więzieniu powiązania z innymi członkami tej samej organizacji zbrojnej, ponadto nie brał udziału w żadnym szkoleniu. W odwołaniu od tej decyzji skarżący podniósł, że chce ukończyć studia rozpoczęte przed skazaniem (był studentem medycyny ostatniego roku), w tym celu chce mieć dostęp do szkoleniowych materiałów audiowizualnych. Zaproponował pokrycie kosztów usługi z własnych środków. Odwołanie nie zostało uwzględnione. Sąd przysięgłych w Izmirze oddalił skargę, stwierdzając, że podczas pobytu w zakładzie karnym skarżący uzyskał od władz zakładu zgodę na korzystanie w celi z urządzenia elektronicznego z funkcją kalkulatora oraz słownika angielsko-tureckiego. Po przeniesieniu do zakładu karnego o podwyższonym rygorze w Bolu urządzenie zostało mu odebrane jako nieznajdujące się na liście dozwolonych przedmiotów. Władze więzienne nie zgodziły się też na posiadanie przez niego komputera. Również w 2006 r. Pan Bingöl złożył do władz więzienia wniosek o zgodę na korzystanie z komputera z dostępem do Internetu, który także został rozpatrzony negatywnie, ze względu na brak uczestniczenia w szkoleniach oraz liczne nakładane na niego kary dyscyplinarne.

W skardze do ETPC skarżący powołali się na art. 2 Protokołu nr 1 do Konwencji, twierdząc, że posiadanie komputera z dostępem do Internetu jest niezbędne do kontynuowania przez nich studiów oraz podniesienia poziomu wiedzy ogólnej.

Trybunał zauważył, że prawo tureckie zezwala więźniom – pod pewnymi warunkami – na używanie komputera z dostępem do Internetu (z zachowaniem nadzoru nad przeglądanymi treściami, w oddzielnych pomieszczeniach i pod warunkiem brania udziału w szkoleniu czy resocjalizacji). Trybunał zwrócił uwagę, że obaj skarżący chcieli kontynuować studia, na które zostali przyjęci jeszcze przed skazaniem. Znaczenie edukacji dla obywających karę pozbawienia wolności było już wskazywane w rekomendacjach Komitetu Rady Ministrów oraz w Europejskich Regułach Więziennych. Chociaż względy bezpieczeństwa istotnie mogły być podstawą decyzji odmownej, to sądy tureckie nie przeprowadziły żadnej analizy ryzyka związanego z użytkowaniem komputerów przez skarżących. Zdaniem ETPC nie zważono należycie interesów skarżących i nie zachowano równowagi między prawem do nauki a porządkiem publicznym, co

doprowadziło do nadużycia władzy przez administrację. Trybunał orzekł więc o naruszeniu art. 2 Protokołu nr 1 do Konwencji.

Wyrok (Izba) z dnia 21 maja 2019 r. w sprawie *G.K. przeciwko Belgii* (skarga nr 58302/10)

Naruszenie art. 3 Protokołu nr 1 do Konwencji – prawo do wolnych wyborów – złożenie mandatu senatora

Pani G.K. została wybrana do Senatu w czerwcu 2010 r. We wrześniu tego samego roku, podczas prywatnej podróży do Azji, G.K. została podejrzana o przestępstwo związane z narkotykami, którego popełnieniu zaprzeczyła i poinformowała o tym fakcie przewodniczącego belgijskiego senatu. Skarżąca twierdziła, że po powrocie, podczas spotkania z przewodniczącym i dwoma innymi senatorami z jej własnej partii, została zmuszona do podpisania przygotowanej dla niej wcześniej rezygnacji. Przewodniczący potwierdził otrzymanie rezygnacji, jednakże kilka dni później skarżąca ją wycofała, twierdząc, że podpisała ją pod presją. W październiku Senat na posiedzeniu plenarnym uznał, że nie ma podstaw do kwestionowania prawidłowości złożenia mandatu przez skarżącą i przyjął ślubowanie od jej następcy. Według G.K. uniemożliwiono jej wejście na salę obrad.

W skardze do Trybunału G.K. zarzuciła naruszenie art. 3 Protokołu nr 1 do Konwencji.

Trybunał stwierdził, że chociaż odmowa wycofania rezygnacji członka parlamentu z mandatu ma uzasadniony cel, jakim jest zachowanie pewności prawnej w zakresie procesów wyborczych, to jednak, po pierwsze, skarżąca wielokrotnie podkreślała, że do podpisania rezygnacji została zmuszona, gdy w rzeczywistości nadal chciała wykonywać obowiązki senatora, a w czasie opisanych wydarzeń nie było ustanowionych procedur dla wycofania rezygnacji przez członka senatu, w szczególności nie było określone, czy rezygnacja wywołuje skutek *ipso facto,* czy jest nieodwołalna, czy staje się taka dopiero po zatwierdzeniu przez senat na posiedzeniu plenarnym. Dział prawny Senatu wydał ostatecznie opinię, że o ważności rezygnacji rozstrzyga izba na posiedzeniu plenarnym mającym na celu potwierdzenie wyboru nowego senatora.

Po drugie, w opinii ETPC, postępowanie przed Senatem nie było objęte żadnymi procedurami chroniącymi skarżącą przed arbitralnością, w szczególności ani skarżąca, ani jej pełnomocnik nie zostali wysłuchani i nie przedstawiono im uzasadnienia dla odmowy przyjęcia wycofania jej rezygnacji.

Po trzecie, zdaniem ETPC, nic nie wskazuje na to, aby dwaj senatorowie, którzy mieli wywierać naciski na skarżącą, zostali następnie odsunięci od podejmowania decyzji co do ważności jej rezygnacji.

Po czwarte, posiedzenie plenarne Senatu nie było prowadzone w sposób, który mógłby w jakiś sposób naprawić niedoskonałości procedury w zakresie wycofania rezygnacji. W szczególności dwaj ww. senatorowie nie wstrzymali się od głosu, a skarżąca nie miała szansy się wypowiedzieć, ponieważ straż Senatu nie wpuściła jej na salę.

Wyrok (Izba) z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie *Chernega i inni przeciwko Ukrainie* (skarga nr 74768/10)

Brak naruszenia art. 3 EKPC w aspekcie materialnym – zakaz tortur i poniżającego traktowania – naruszenie art. 3 EKPC w aspekcie proceduralnym – naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC – prawo do rzetelnego procesu sądowego – art. 11 EKPC – wolność zgromadzania się i zrzeszania się

Dziewięciu skarżących, będących mieszkańcami Charkowa, w maju, czerwcu i lipcu 2010 r. brało udział w protestach przeciwko prowadzonej w celu budowy drogi wycince drzew w parku. Teren ten był pilnowany przez ochroniarzy zatrudnionych przez wykonawcę, ponadto obecna była policja. W toku sprawy skarżący podnosili, że jeden z nich został pobity w dniu 27 maja przez niezidentyfikowanych mężczyzn w pomarańczowych kamizelach, zaś inny został zaatakowany kilka dni później przez ubranych na czarno mężczyzn, noszących odznaki należącej do miasta firmy ochroniarskiej, która była zatrudniona do ochrony obiektu. Kolejny został zastraszony w dniu 2 czerwca przez dwóch pracowników trzymających piły łańcuchowe (przy czym według relacji rządowej protestujący z własnej woli zbliżyli się do pracowników). Ośmiu skarżących zostało aresztowanych podczas protestu i zostali oskarżeni o nieposłuszeństwo wobec policji poprzez

odmowę opuszczenia miejsca prac. Dwóch spośród skarżących zostało uznanych za winnych zarzucanych im czynów i skazanych na karę 15 dni aresztu (9 po złożeniu apelacji). Nie byli oni jednak obecni na rozprawie odwoławczej. Kolejny skarżący został skazany na 10 dni aresztu, podczas gdy reszta została ukarana grzywną lub prowadzone w ich sprawach postępowania zostały umorzone. Skarżący (oraz inni protestujący) poskarżyli się władzom, że zostali atakowani przez pracowników i ochroniarzy podczas protestu, a policja nic nie zrobiła, aby ich ochronić. Jednakże ani prokuratura ani policja nie podjęły w związku z tym żadnych czynności.

W skardze do ETPC trzech skarżących powołało się na art. 3 EKPC, twierdząc, że zostali źle potraktowani przez pracowników oraz ochroniarzy, zaś państwo ani nie zdołało zapewnić im należnej ochrony ani nie rozpatrzyło należycie wniesionych skarg. Dwóch skarżących powołało się natomiast na art. 6 ust. 1 EKPC w związku z tym, że sąd apelacyjny nie zapewnił im udziału w rozprawie. Ponadto wszyscy skarżący zarzucili różnego rodzaju naruszenia art. 11 EKPC.

Przede wszystkim zdaniem Trybunału państwo ponosiło odpowiedzialność za działania ochroniarzy, nawet jeśli firma ochroniarska została zatrudniona przez podmiot prywatny i działała na podstawie „komercyjnej" licencji ochroniarskiej, ponieważ byli oni w wyznaczonym zakresie uprawnieni do przymusowego prowadzenia określonych działań, a obecna na miejscu policja pozostała bierna w obliczu zachodzących zdarzeń.

W odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 3 EKPC Trybunał stwierdził, że w przypadku dwójki skarżących istniała dokumentacja poniesionych obrażeń, a zatem władze miały obowiązek przeprowadzenia wnikliwego dochodzenia w sprawie, któremu to obowiązkowi uchybiły, wstrzymując, opóźniając i utrudniając komunikację ze skarżącymi, którzy w efekcie nie mogli zaskarżyć decyzji o odmowie wszczęcia postępowań karnych. Stwierdzono zatem naruszenie art. 3 Konwencji w aspekcie proceduralnym.

W przedmiocie art. 6 ust. 1 EKPC Trybunał uznał, że doszło do jego naruszenia w przypadku 2 z 9 skarżących. Trybunał zaznaczył, że sąd drugiej instancji orzekał zarówno w zakresie ustalenia stanu faktycznego, jak i zastosowania przepisów prawa, zatem obecność skarżących na rozprawie była nieodzowna, nawet jeśli ich pełnomocnik

nie składał w tym zakresie wniosku. Tymczasem skarżący nie zostali zawiadomieni o terminie posiedzenia. Stwierdzono też brak procedur umożliwiających osobom odbywającym karę aresztu w sprawach naruszeń administracyjnych wnioskowanie o udział w rozprawie przed sądem rozpatrującym apelację.

Z kolei w odniesieniu do zarzutów naruszenia art. 11 EKPC Trybunał w przypadku 4 skarżących stwierdził naruszenie tego przepisu, a w przypadku innych 4 skarżących naruszeń nie stwierdził. Trybunał zauważył, że nie było znane źródło rozkazu opuszczenia miejsca prac, nie wiadomo, czy wydał go policjant, czy przedstawiciel jednej z firm biorących udział w wycince. Ponadto organy krajowe nie uzasadniły, dlaczego zastosowano tak surową karę w stosunku do dwóch skarżących i nie wykazały proporcjonalności takich działań. Dalej Trybunał podkreślił, że państwo ma obowiązek zapewnić bezpieczeństwo podczas zgromadzeń (legalnych oraz nielegalnych, o których ma wiedzę). Co istotne, uprawnienia firmy ochroniarskiej ograniczały się do pilnowania terenu i odmowy wstępu nieuprawnionym osobom, jakiekolwiek dalej idące kroki musiały być podejmowane przez policję, tymczasem ochroniarze sami podejmowali próby usunięcia protestujących z drogi maszyn i z terenu prowadzonych prac. W dodatku część protestujących była na miejscu przed odgrodzeniem strefy bez prawa wstępu. Policja, choć powiadomiona wcześniej o protestach, pozwalała ochroniarzom na takie działania. W opinii Trybunału państwo nie wypełniło obowiązku zapewnienia pokojowego przebiegu demonstracji oraz pozwoliło na nieadekwatne użycie przymusu przez firmę ochroniarską. Nie w przypadku wszystkich skarżących taka sytuacja miała miejsce, przykładowo trzech z nich celowo narażało się na niebezpieczeństwo i w tym przypadku ich usunięcie i nałożenie grzywien było zasadne.

Nowe pytania prejudycjalne sądów administracyjnych

Postanowienie NSA z dnia 6 czerwca 2019 r. w sprawie sygn. akt I FSK 1290/18

„1. Czy w zakresie pojęcia »usługi restauracyjnej«, do której zastosowanie ma obniżona stawką VAT [art. 98 ust. 2 w zw.

z załącznikiem III pkt 12a dyrektywy 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.U. L 347 z 11.12.2006, s. 1; ze zm.) w zw. z art. 6 rozporządzenia wykonawczego Rady (UE) nr 282/2011 z dnia 15 marca 2011 r. ustanawiającego środki wykonawcze do dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.U. L 77 z 23.3.2011, str. 1–22)] mieści się sprzedaż dań gotowych, w warunkach takich jak w sporze zawisłym przed sądem krajowym, tj. w sytuacji, w której sprzedawca: - udostępnia kupującym infrastrukturę umożliwiającą spożycie nabytego posiłku na miejscu (wydzielona przestrzeń przeznaczona do konsumpcji, dostęp do toalet); - brak jest wyspecjalizowanej obsługi kelnerskiej; - nie występuje serwis w ścisłym znaczeniu; - proces zamówień jest uproszczony i częściowo zautomatyzowany; - klient ma ograniczone możliwości personalizacji zamówienia.

2. Czy dla odpowiedzi na pytanie pierwsze znaczenie ma sposób przygotowania dań polegający w szczególności na poddawaniu obróbce termicznej niektórych z półproduktów oraz skomponowaniu z półproduktów gotowych dań? 3. Czy dla odpowiedzi na pytanie pierwsze wystarczające jest by klient miał potencjalną możliwość skorzystania z oferowanej infrastruktury, czy też niezbędne jest ustalenie, że z punktu widzenia przeciętnego klienta element ten stanowi istotną część świadczenia?”.

Postanowienie WSA we Wrocławiu z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie sygn. akt I SA/Wr 295/19

„1. Czy przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości z mocy prawa, takie jak w okolicznościach przedmiotowej sprawy, stanowi dostawę towarów w rozumieniu art. 14 ust. 2 lit. a) w zw. art. 2 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112/WE Rady z 28.11.2006r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE z 2006 r. Nr L 347 s.1 ze zm.; dalej: dyrektywa 112) podlegającą opodatkowaniu podatkiem od wartości dodanej (dalej: VAT)?

2. W razie odpowiedzi negatywnej na pytanie pierwsze, czy przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości z mocy prawa stanowi dostawę towarów w rozumieniu art. 14 ust. 1 w zw. art. 2 ust. 1 lit. a)

dyrektywy 112 podlegającą opodatkowaniu VAT?

3. Czy Gmina pobierając opłaty z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości z mocy prawa, takie jak w okolicznościach przedmiotowej sprawy, działa w charakterze podatnika w rozumieniu art. 9 ust. 1 w zw. z art. 2 ust. 1 lit. a) dyrektywy 112 czy w charakterze organu władzy publicznej w rozumieniu art. 13 dyrektywy 112 ?".

Postanowienie NSA z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie sygn. akt II GOK 2/18

„Czy art. 2 w związku z art. 4 ust. 3 zdanie 3, art. 6 ust. 1, art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 KPP i art. 9 ust. 1 dyrektywy Rady 2000/78/WE oraz art. 267 akapit 3 TFUE należy interpretować w ten sposób, że: dochodzi do naruszenia zasady państwa prawnego oraz prawa do sądu i skutecznej ochrony sądowej, gdy ustawodawca krajowy usuwa z porządku prawnego stosowne przepisy o właściwości Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz o prawie wniesienia do tego sądu odwołania od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa, a także wprowadza rozwiązanie, z którego wynika, że postępowania w sprawach wymienionych odwołań, wszczęte i niezakończone przed dniem wprowadzanych zmian (derogacji) podlegają umorzeniu z mocy prawa, co w rezultacie: - niweczy prawo do sądu w zakresie odnoszącym się do kontroli wymienionych uchwał Krajowej Rady Sądownictwa oraz kontroli prawidłowości przebiegu postępowań kwalifikacyjnych, w których zostały one podjęte? - a w sytuacji, gdy sąd krajowy pierwotnie właściwy w wymienionych sprawach, po skutecznym wszczęciu procedury kontroli wskazanych uchwał Krajowej Rady Sądownictwa wystąpił do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z pytaniami prejudycjalnymi, niweczy prawo do sądu również w zakresie, w jakim w indywidualnej sprawie zawisłej przed sądem (pierwotnie) właściwym do jej rozpoznania, pozbawia następnie ten sąd skutecznego inicjowania trybu prejudycjalnego przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz prawa oczekiwania na jego orzeczenie, co podważa unijną zasadę lojalnej współpracy?".